

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Železniške dobave.

Vse licitacije o nabavah raznega materiala za železnice so se doslej vršile na sedežu one direkcije, ki zadevno blago potrebuje. Govori pa se, da namerava generalna direkcija železnic z nastopom novega proračunskega leta koncentrirati izključno vse licitacije v Beogradu. Če se to uresniči, bi bili izredno prizadeti vsi oni industrijski in trgovski krogi, ki bivajo izven Beograda, ker bi se v največ slučajih ne mogli udeleževati licitacij. V prvi vrsti pa bi bili prizadeti zopet Slovenci, ker smo od prestolice najbolj oddaljeni.

Zasluzki pri dobavah, izvršenih na podlagi licitacij so že z ozirom na veliko konkurenco, ki nastopa pri razpisih, itak minimalni. Vprašanje je torej, če se bo slovenski ponudnik sploh mogel voziti k licitacijam v Beograd, kar bi ga v največ slučajih stalo na stroških vožnje, bivanja in izgube časa več, kakor bi znašal zaslužek, ki bi ga imel pričakovati, če bi dobava pripadla njemu. Izključeno je tudi, posluževati se za take slučaje beograjskega zastopnika. Kajti ta bi za svoj trud zahteval pošteno »zarado«, ki bi jo moral penudnik kalkulirati v ceno, kar pa bi imelo za neizogibno posledico, da bi sploh ne bil konkurence zmožen. Razen tega pa bi tak zastopnik zahteval za svoj trud odškodnino brez ozira na to, je li ponudnik pri licitaciji uspel ali pa ne! Udeležba na licitacijah v Beogradu bi za slovenske pridobitne kroge bila iz navedenih razlogov demala nemogoča. Saj bi v pretežnih slučajih pomenjala čisto izgubo: ali na stroških potovanja, ali na stroških odškodnine za beograjskega zastopnika. Pri takih izglelih na uspeh si bo pač vsakdo petkrat premislil, udeleževati se ofertalnih razpisov.

Radovedni smo, kaj je bil povod k tej nakani generalne direkcije železnic. Stvarnost gotovo ne. Pa ne, da bi bila ona »ljubost«, ki je prišla na to idejo, potreba kakih postranskih dohodkov?

Vsekakor je nujno potrebno, da se prično zanimati, kaj je na stvari, ne samo vsi direktno prizadeti, ampak v prvi vrsti naši poslanci, zbornica za trgovino, obrt in industrijo kakor tudi Zveza industrijcev. Nakana generalne direkcije železnic — če je res tako zamišljena, kakor se govori — se mora na vsak način pravočasno preprečiti.

Ta dopis smo prejeli iz dobro informiranih trgovskih krogov. Že v ponedeljek smo priobčili neverjeten sklep beograjske občine glede pobiranja posebne takse na uvoz obdelanega lesa in zahtevali, da vlada ta neverjeten sklep sistira. Če pa bi se imela izvesti še ta namera, kot jo navaja gorenji dopis, moramo pa že konstatirati, da obstoja resen načrt in sistem, slovensko industrijo in trgovino ne samo demontirati, nego jo sploh popolnoma izključiti od vseh državnih dobav. Proti taki nameri protestiramo najodločneje in apeliramo na vse mero-dajne faktorje, da zastavijo vse sile za preprečitev tega načrta. In zopet apeliramo na slevenske stranke, da opuste brezplodne debate o liberalcih in klerikalcih, nego se zedinijo v naših eksistenčnih vprašanjih in nastopijo solidarno, ker drugače smo neizprosno zapisani gospodarskemu poginu. Naj se že enkrat zavedo naši politiki, da nam gori hiša nad glavo!

ST. RADIĆ NUJNO POZVAN V BEOGRAD.

Split, 4. februarja. Iz vrst Radićeve stranke se poroča, da je bil Stefan Radić nujno pozvan v Beograd in da ne bo imel zborovanj v Splitu in Sinju.

Ljuba Jovanović proti Pašiću in Radiću.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 4. februarja. Seja radikalnega kluba se je vršila od 5. do 8. popoldne in je veljala samo razčiščenju položaja. Zlasti pomembna je bila seja vsled odločnega nastopa Ljube Jovanovića. Kolikor se je moglo doznati je Ljuba Jovanović ostro nastopil tako proti Pašiću, oziroma današnjemu mrtvilu, ko proti Radiću.

Zahteval je, da vlada decidirano izjavi, če se strinja z govori Radića, ki je njen član, ali ne. Enako mora vlada jasno povedati, če misli na volitve ali ne. Ljuba Jovanović je dalje grajal radikalne poslance, ker gredo premalo med narod. Končno je ostro obsodil Radićeve

govore in njegovo vmešavanje krone v strankarsko agitacijo.

Minister Gjuričić je nato odgovoril, da vlada ne misli na volitve, temveč da hoče delati. Izjavil je dalje, da bo vlada v posebnem komunikéju izjavila, da se ne strinja z Radićevimi izjavami.

Nato je govoril Velizar Janković in ostro napadal politiko finančnega ministra. Klub je njegova izvajanja sprejel z odobravanjem. Ker spada Janković v ožji krog Pašićevih pristašev, se splošno smatra, da je usoda dr. Stojadinovića zapечатena. Kot njegov naslednik se imenuje dr. Velizar Janković.

„Jutarnji list“ o položaju.

Zagreb, 4. februarja. Današnji »Jutarnji list« razmotriva na uvodnem mestu o politični situaciji in pravi: Odkar je Stefan Radić šel v Slovenijo in Vojvodino in končno v Bosno in Dalmacijo, se je pričela pojavljati nervoznost v enem delu narodno-radikalne stranke. Ta nervoznost je tem bolj čudna, ker bi morala prav radikalna stranka v interesu državne konsolidacije pozdraviti njegovo delo.

Radić je šel med narod, da od njega čuje njegove potrebe in da kot voditelj velike vladne stranke predloži zahteve naroda v taki obliki in na takih mestih, kjer se morajo sprejeti želje naroda z razumevanjem. To je tudi dolžnost vsakega poslanca, gotovo pa dolžnost stranke, ki je vzela nase vso odgovornost vladne stranke.

Čudna je ta nervoznost nekaterih ra-

dikalnih krogov, ki se opaža tudi v radikalnem časopisu. To časopisje je načelo vprašanje interesnih sfer in sicer ne prav srečno. Radić in njegova stranka niso tega vprašanja nikdar sprožili, tudi ne takrat, ko se je narodno-radikalna stranka začela organizirati v čisto hrvatskih krajih. V naši državi ima vsaka stranka pravico, da deluje in se uveljavlja na vsem ozemlju kraljevine. Zakaj se je torej treba razburjati zaradi Radićeve izjave o možnosti volitev.

Radić ni sprožil vprašanja o novih volitvah, čeprav je bil njegov mandat in mandat njegovih tovarišev razveljavljen na način, ki spada v zgodovino. Vprašanje volitev in volilnega mandata je bilo vrženo v svet z druge strani. In če je to vprašanje sedaj komurkoli in tudi Pašiću samemu nepriljubeno, potem je to njegova stvar.

DEMANTI POSL. ANGJELINOVIĆA.

Zagreb, 4. februarja. V današnjih jutranjih listih izjavlja demokratski poslanec dr. Angjelinović, da sploh ni mogoče, da bi bil on dajal kake izjave korespondenci »Beogradia«. Gre za izjavo, da bi imela Davidovićeve stranka že drugi mesec vstopiti v vlado. Dr. Angjelinović pravi, da ni govoril z nobenim zastopnikom agenture »Beogradia«, ker on te agencije sploh ne pozna. Zato je jasno, da so se te vesti prav namenoma in pre-računano širile (Glej tudi naše politične vesti.)

KOMUNISTIČNE ARETACIJE V NEW-YORKU.

Newyork, 4. februarja. Policijske oblasti preiskujejo jako pomembno afero, ki ji je prišla policija v Bostonu na sled. Pri nekem emigrantu iz Rusije so našli velike količine streliva. Pošiljka je došla v zabojih, kot vsebina pa so bile navedene gobe. Mislijo, da gre za velik komplot, ki je bil zasnovan v sovjetski Rusiji ter je imel namen, da ameriške komuniste oskrbi z eksplozivnim materialom za slučaj revolucije. Razen tega emigranta je policija aretirala še druge sumljive elemente. Policija izjavlja, da ima važen material v rokah.

V PONEDELJEK ZAPROSI NEMČIJA ZA VSTOP V ZVEZO NARODOV.

Berlin, 4. februarja. Včerajšnje seje odbora za zunanje posle se je udeležil cel kabinet. Vstop Nemčije v Zvezo narodov je bil sprejet z 18 proti 9 glasovom. Nemška vlada bo v ponedeljek službeno zaprosila predsedstvo Zveze narodov za sprejem v Zvezo narodov. Potemtakem bo Nemčija v mesecu marcu zastopana na sejah Zveze narodov.

FALZIFIKATORSKA VLADA ZOPET USTAVILA PREISKAVO.

Pariz, 4. februarja. Pariški listi javljajo, da ima francoska vlada v rokah važne listine, s katerimi ji je moči dokazati, da je v falzifikatorsko afero zapleten tudi poslanec Gömbös. Razen tega se naglašja, da so v tej aferi kompromitirani tudi nekateri nemški politiki.

Včeraj je bila nenadoma prekinjena preiskava v tej aferi. Pričakuje se, da bo francoska vlada zaradi tega napravila ponovno demaršo pri madžarski vladi.

DR. SEIPL V BERLINU.

Berlin, 4. februarja. Včeraj je dospel sem bivši avstrijski kancelar Seipl. Danes bo imel Seipl konferenco z voditelji katoliškega centra, nato pa se sestane z nemškim državnim kancelarjem dr. Lutherom. Trde, da ima Seipl posebno misijo: pripravil naj bi namreč poset avstrijskega kancelarja Rameka v Berlinu. Ramek bi imel odpotovati v Berlin v začetku marca.

KOMUNISTIČNE ZAROTE V ATENAH.

Atene, 4. februarja. V Atenah so odkrili zaroto komunistov, ki so imeli namen ubiti Pangaleasa in druge odličnejše osebe. Komunisti so imeli navodila od Kominterne. Zaplenjena je bila mala tiskarna, v kateri so se tiskali tajni komunistični listi.

»NARODNI GLAS« PRENEHAL.

Osijek, 4. februarja. Pred štirimi meseci je Radićeva stranka začela ta izdajati svoj politični dnevnik »Narodni Glas«. Ta list je sedaj prenehal izhajati. Vzrok temu so bile finančne težkoče.

Nezaupnica celjskemu županu.

SEJA CELJSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Celje, 4. februarja. Včeraj ob 5. uri popoldne se je vršila seja celjskega občinskega sveta.

Predzgodovina te seje je sledeča: Po poslovniku se mora vršiti seja občinskega sveta vsaj enkrat na mesec. Ker pa je bila zadnja seja v decembru in ker ni sklical za januar župan še nobene seje, čeprav je bilo treba rešiti celo vrsto vprašanj, so zahtevali združeni radikali in narodni socialisti, da skliče župan sejo še januarja meseca. Župan pa tega ni hotel storiti in zato so se radikali in narodno socialistični občinski odborniki pritožili velikemu županu, ki je naročil celjskemu županu, da mora sejo sklicati v najkrajšem času in mu o tem poročati. Obenem je veliki župan pripomnil, da je celjski župan kršil poslovnik, ker ni sklical seje na zahtevo radikalnih in narodno socialističnih odbornikov.

Za včerajšnje sejo je vladalo veliko zanimanje, ker se je znalo, da bo predlagana nezaupnica celjskemu županu.

Sejo je otvoril župan dr. Hrašovec, ki se je opravičeval, zakaj da ni sklical seje.

Nato je pojasnil v daljšem in stvarnem govoru odvetnik dr. Gorečan stališče radikalov in narodnih socialistov ter predlagal z ozirom na to, da župan ni hotel sklicati seje, nezaupnico županu dr. Hrašovcu.

Položaj v občinskem svetu je bil sledeč. Radikalnih občinskih odbornikov je 7, narodno socialističnih pa 6. Radikalni odbornik Selisch je trenutno v Parizu, narodni socialist sprevednik Pivko pa je bil poklican v službo (vzroke bi bilo treba še pojasniti), tako da je bilo radikalov in narodnih socialistov na seji 11.

Njim se je pridružil socialist Koren in ravno tako je izjavil dr. Ogrizek v imenu obeh odbornikov SLS, da se pridružuje predlogu dr. Gorečana. Oba Nemca pa sta izjavila, da ostaneta nevtralna.

Skupno je torej bilo za nezaupnico 14 odbornikov in ker ima SDS z županom vred tudi samo 14 odbornikov, bi bila nezaupnica sigurno sprejeta in sicer s 14 proti 3 glasovi. Če pa vpošteyamo, da sta bila 2 odbornika opozicije odsotna, potem je bilo za nezaupnico dejansko 16 odbornikov proti 13.

Požar — rešitelj.

Sredi najživahnejše debate pa pride vest, da je izbruhnil v tovarni za testenine požar. Obč. odbornik Koren kot načelnih gasilcev je moral zato seveda takoj zapustiti sejo. Dr. Gorečan je predlagal, da se vsled požara prekine seja za eno uro. Njegov predlog pa je župan odklonil, čeprav je jasno, da bi moral župan sam oditi na kraj nesreče. Ker so odšli medtem tudi nekateri drugi občinski odborniki opozicije na kraj nesreče in ker opozicija ni mogla dopustiti, da bi požar rešil župana pred nezaupnico, je vsa opozicija zapustila sejo in jo tako napravila nesklepčno.

Predlog nezaupnice pa ostane in bo na prihodnji seji ta predlog tudi sprejet.

Kar se tiče poročila v »Jutru«, pa ni reči drugega ko: laži, laži in zopet laži.

PROMETNI MINISTER V AVDIJENCI.

Beograd, 4. februarja. Včeraj popoldne je bil prometni minister Krsta Miletić zaradi nekaterih resornih zadev v avdijski pri kralju.

